

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro}. 18.

14. Lutego 1820.

Wiadomości

Z Wiednia d. 30. Stycznia. — P. Dietrich w Wiedniu, razem z PP. Labrase, Reyér i Schlick w Tryjeście, naładowali przed dwoma laty odpływające okręty z Tryjestu do innych części świata płodami rękodzielni Austrijskich, ażeby w owych stronach zyskać potrzebny odbyt i nadać handlowi pewny ruch. Przedsięwzięcie to patrio-tyczne powiodło się zupełnie i nie tylko zbyli z zyskiem naładowane towary, lecz nawzajem zyskali napowrót korzystny ładunek. Na rachunek tych wyżej wymienionych kupców przybyło inż do portu Tryjestkiego wiele okrętów naładowanych towarami Wschodnio Indyjskimi, wraz ze znaczną liczbą wzo-rowskich płodów pamiątkowego smaku w owych krajach, a złożonych szczególnie zeskła, porcelany, papieru i t. p.

Z Wiednia dnia 1. Lutego. — Dnia wczorajszego odbyto piętnaste posiedzenie obrad zgromadzonych tu Pełnomocników Gabinetów Niemieckich w Gmachu C. K. Nadworney tajney Kancellaryi Stann.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Według listu pisanego z Hundswille w Prowincyi Alabama przebywający w Pensakola Amerykanie, odebrali rozkaz od Władz Hiszpańskich, aby to miasto w tociu godzinach opuścili. Naynowsze listy pisane z Hawanny pod d. 15. Listopada donoszą: że Jenerał Morillo tam spodsiawany; głoszą powszechnie, że Morillo pobity został od Boliwara, który potym zajął całą Prowincyę Karrakas.

Podług najnowszych wiadomości odebranych z Nowey Granady przez Jamaikę, zdaje się, iż las woyny w owych okolicach zaczyna znowu sprzyjać stronie woysk Królewskich. Jenerał woysk Królewskich La Tor-

re, odebrawszy 2000 ludzi posiłku; pobit Dowódcę powstańców Boliwara w trzech partyckach i odparł go do Santa Fe i znowu ku miastu temu postąpił szybko Dowódca Królewski znacznem korpusem woyska, i opanował miasto Cucutte; podobnież wódz Królewski Calzada zajął był mocne stanowisko w tyle powstańców i miał wiele się przyczynić swem woyskiem iak powyższe z Jamaiki twierdzą wiadomości, do pomyślnych działań woysk Królewskich i zupełney klęski Boliwara.

Podług tychże samych wiadomości z Jamaiki zabrac miał Lord Cochrane bryg Angielski Roca z 400,000 piastrow własnością Hiszpańską będącą na pokładzie a to na drodze z Limy do Panamy. Dowiedziawszy się o tem Jenerał Howe dowodzący w Pertebello, uwiadomił o tem Kwoitana Angielskiego Hart Sapphyx stojącego podówczas na kotwicy w Chagre i wezwał go, ażeby ten żądał powrócenia od Lorda Cochranę zabranego okrętu, czego mu jednak Kapitan odmówił z tym dodatkiem, iż Angielskie okręty nie powinny być schronieniem dla własności nieprzyjacielskiej.

Hiszpania.

Monitor zawiera następującą z Madrytn wiadomość pod d. 8. Stycznia: „Zaródy niepostuszeństwa, przez Agentów, Amerykańskich buntowników rozsiane między woyskiem do wyprawy przeznaczonem, będące powodem do zamieszów buntowniczych, które działalność Rządu i wytrwałość dowódców w zeszłym miesiącu Lipcu zniszczyła, ukazały się na nowo w dniu nowego roku pomiędzy woyskiem przeznaczonem do wyprawy rozłożonych we wsioch pomiędzy Kadyxem, Granadą i Sewillą. — Bunt ten wszczął się nappierwey w batalionie powstańców, będącym na leżach w las Cabezus, potem rozszedł się i do części woyska, które podobnież było na leżach między Espera i Villamartin, część ta woyska udała się d. 2. do Arcos, gdzie była

główna kwatery, poimała naczelnego Dowódcę, nie mającego żadnego innego wojska prócz straży przybocznej. D. 3. kuszono się znowu napaść na Trocadero przy Kadyxie gdzie był magazyn dla wyprawy; gdy zaś powstańcy zobaczyli żołnierzy morskich i milicję Kadyxenską pod bronią, pomiarowali, że się im ich zamachy nie powiedą i rozproszyli się w różne strony. Herszty udali się w góry Ronda; do wiary podobna, by uszli do Gibraltaru. Wojska do wyprawy przeznaczone, będące pod wodzą Jenerała Porucznika Don Manuela Frayre w związku z wojskami stojącymi w Andaluzji są w poruszeniu od 5., ażeby przywrócić zabezpieczyć spokójność.

Późniejsze doniesienia zawierają, iakoby te poruszenia pociągnęły za sobą bardzo ważne skutki. Gazeta Francyi udzielająca zwyczajnie najnowsze i najpewniejsze wiadomości z Hiszpanii, donosi o tem pod dniami 20. Stycznia co następuje: „Zbuntowane wojsko, które iak się zdaje trwa ciągle w postanowieniu nieplynienia do osad, wpadło na dowodzącego Jenerała Calderena, poymało go i uprowadziło w góry Ronda. Zabrali mu papiery jego i korespondencyję utrzymywaną z Dworem bazali zaraz wydrukować i licznie one porozdawali. Opanowali zamek Kadyxenski wyjąwszy Trocadero, który oblegli; zapewniali, że konstytucya stanów (Cortes) ogłoszoną została w Kadyxie; Jenerał Porucznik Frayre zebrał spieszenie wojsko w Andaluzji, w celu ruszenia przeciwko powstańcom. W Madrycie rozniesiono uderzające wieści mianowicie: że powstańcy postanowili byli ciągnąć w 10 tysięcy ludzi do Stolicy, wkrótce spodziewamy się w tej mierze odebrać dokładniejsze wiadomości. Jest to więc piątą spisek wybuchły w wojsku Hiszpańskim, dotychczasowe kończyły się zawsze po kilku dniach przez poddanie się żołnierzy i wyjawienie hersztów.“

Gazeta Francyi z d. 21. Stycznia donosi: Odebraliśmy gazety Madryckie dochodzące do d. 11. tegoż miesiąca. Niewspominają one bynajmniej o powstaniu wybuchem w części wojska Kadyxenskiego, o czem goniec nadzwyczajny wystany d. 9. z Madrytu przywiózł wiadomość do Paryża. Zdaje się, że o istocie spisku tego nie można powątpiewać, wszakże spedziewać się należy, że zniweczonym zostanie tak, iak poprzednicze. Żołnierz Hiszpański da się łatwo uwieść na chwilę, ale też z równą łatwością daje się znowu naprowadzać do swojej powinności, a

imie Króla sprawia w nim głębokie wrażenie. Przed dwoma dniami przybyło 3 nadzwyczajnych gońców do Paryża*). A jeżeli tym biegnącym wieściom wierzyć mamy, miała zayść potyczka między buntownikami i żołnierzami marynarki, którzy pozostali wiernymi i w tej potyczce buntowników odparli.

Podług wiadomości umieszczonych w Monitorze, Policya Madrycka zaięta jest przytłumieniem pisma będącego w obiegu: „Rozmowa między cieniem Don-Kiszota i Liberalistą a Serwilem! czyli między wolnomyślącym a służebnym; ma one ściągać się do sfatszowanych rozkazów.“

Wyspa S. Heleny.

Ciągłe marzenia i zamysłania się Bonapartego, będące skutkiem obecnego jego położenia na wyspie S. Heleny sprawiły, że nawykł do pewnych jestów, które dawniej nie były mu właściwe; czasem mruga prędko oczyma przytem niezrozumiale przemawiając; jeżeli doświadcza iakiej nieprzyjemności, natenczas słowem tym towarzyszą nieiakie znaki niecierpliwości i bywają czasem nasładowaniem bębna, innym razem mruzczy tym sposobem, który mu ieszcze z dzieciństwa w pamięci pozostał. Często wpada w ten humor po iedzeniu, na ten czas siedzi głęboko zamysłony mając natężony wzrok na obrus i nuci sobie wybitając taktę o skłankę, to wybitanie taktu staje się stopniami co raz mocniejszym tak dalece, że nakoniec po mocnem wzruszeniu uczuć, tłucze raptem skłankę na drobne kawałki, potem zrywa się i wychodzi za drzwi spokojnie, właśnie iak gdyby go w tej chwili wszystkie smutki naraz opuściły.

Wielka Brytania i Irlandya.

W czasie zebrania się Parlamentu ma wniesć Lord Grey w Izbie niższej uwolnienie Katolików oraz i zniesienie przysięgi przeciwko transsubstancjacyi (przemiany chleba w ciało i wina w krew Pańską.)

W mieście Cavan w Hrabstwie Carrigallii zaszła mocna kłótnia między Katolikami a Ewangelistami; Ewangelisci schronić się mnsieli do Kościoła, Katolicy oblegli go formalnie i strzelali, wielu ludzi zostało ranionych; obie strony uzbroiene były bronią różną, iakoto pikami, pałaszami i strzelbą.

Pod napisem (*State of Crime in the Me-*

*) Według teyże samy gazety ieden z tych gońców zaięchał do Posła Angielskiego w Paryżu i wnet wyprawiony został do Londynu.

ropolis), wyszedł w roku 1819 wykaz uwięzionych w Newgate. Dnia 1. Stycznia 1819 liczba ich wynosiła 384; w ciągu tego roku uwięziono młodych mężczyzn mających 20 lat 677. Kobiąt 82; podobnież mężczyzn wiecyej iak 20 lat mających 1228, kobiet 357 ogółem 2344, dodając powyższą liczbę 384, wynosi razem 2728. Straconych było 23, umarło 13. Wywieziono zaś mężczyzn 839, kobiet 44. Król łaską swą uwolnił osób 15, na posiedzeniu zaś Izby 426, z niedostatków dowodów uwolniono 254 ukaranych więzieniem i chłostą 152; pozostało się jeszcze w więzieniu na dniu 1. Stycznia 1820, 361 osób. Pomiędzy tymi znajduje się P-Hobhouse, który niedawno w swej izbie będącej w skrzydle więzienia Stanu w Newgate, wezwał Zgromadzenie na piśmie, ażeby dochodziło, iak użyte zostały te wielkie summy, które zebrano dla biednych w Manszestrze, a względem których są ci trzej Adwokaci w podeyrzeniu, którzy się tym trudili.

Wyspy Jońskie.

Na d. 1. Grudnia na wyspie Santa Moura powróciły znowu do swoich czynności tak Zwierzchności Cywilne iak Policyjne, prawo wojskowe uchylone, a zwyczajny stan Administracyi sprawiedliwości zajął znowu swoje miejsce. W kilka dni później, d. 9. Grudnia wyszło w Korfu obwieszczenie Senatu Wysp Jońskich, w którym Senat wyraża swoje niezadowolnienie przeciwko kuszniom się burzycieli spokoyności i nakazuje: ażeby rozporządzenie wydane do przywrócenia i zabezpieczenia spokoyności, tak przez Sir Tomasza Maitlanda, iak i niżej następujące przez Lorda wyższego Kommissarza przesłane Senatowi, po kościołach i placach publicznych przez Zwierzchności cywilne ogłoszenem zostało. „Złe myślący, tak wyraża to obwieszczenie Senatu, już od dawnego czasu starają się osłabić przychylność Ludu do swego Rządu, i tym końcem rozgłaszają swawolnie wiadomości, tak fałszywe iak ich umysły, w zamiarze oczernienia charakteru Rządu i podkopania jego mocy i powagi. Odważyli się oni nawet rozsiewać wieści o bliskich odmianach, któreby sprzeciwiały się nietylko zarządowi kraju, lecz nawet terazniejszemu tak szczęśliwemu stanowi politycznemu Wyspy. Takie przedsięwzięcia karygodne i złe skutki, któreby nie odzownie z tego wypłynąć musiały, nie uszły czuwaniu odznaczonemu męża przedstawiającego teraz osobę Króla, a naszego Najjaśniejszego Protektora, męża, który z

niezmordowaną troskliwością czuwa nad dobrem i bezpieczeństwem Jońskiego Ludu, i w którego ręce powierzyła konstytucya obronę publiczney spokoyności. Senat życzy szczerze, ażeby wypełniano te powinności, które mu terazniejsze położenie rzeczy przedsięwziąć nakazuje, niemoże lepiey odpowiedzieć Jego powierzonemu urzędowi, iak że zaleca ogłosić i rozestąć w połączonych Państwach wysp Jońskich to rozporządzenie, które Jego Excellencya Lord wyższy Kommissarz względem występnych przedsięwzięć podejmowanych dla uwiedzenia mieszkańców tych wysp przesłał Senatowi.“

Francya.

Dnia 21. Stycznia obchodzono we wszystkich Kościołach Paryżkich śmierć Ludwika XVI. żatobnem nabożeństwem, pod czas którego odczytano testament tego Monarchy.

Stychać, iż Wielki Zachowawca pieczęci P. Deserre potrzebując łagodniejszego klimatu z rady lekarszcy dla poratowania swego zdrowia; uda się za kilka dni do Nizzy. Stosownie do tychże wieści, miał tenże Minister podać prośbę o swoje uwolnienie; lecz wiadomo czy Król takową przyjął.

Kawaler Degravier jako Exekutor testamentu Xięcia Condé wniósł żatobę do Trybunału pierwszej Instancyi przeciwko liście cywilney o zapłcenie zaległej summy 1,800,000 franków za sprzedane przed Rewolucyą dobra Isle-Adam bratu Królewskiemu Monsieur (terazniejszemu Królowi); skarga została odrzuconą a powód wskazany na zapłcenie kosztów prawnych.

Jenerał Vandame przybył do Paryża d. 18. Grudnia.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 22. Stycznia przedłożył Minister Sprawiedliwości budżet na rok 1820. Dzieli ón wydatki krajne na dwie klasy, z których pierwsza niezbędnie jest potrzebną, względem ilości drugiej zaś może się Izba naradzać. Pierwsza klasa zawiera długi ustalone i uposażenia Kassy funduszu umarżającego; wynosi ona na rok 1820 228,341,200 franków; drugi tyczy się kosztu na opłcenie zarządu kraju i dochodzi do 512,371,550 franków. Toż samo przedłożenie obeymuje, na listę cywilną 34 milionów, długi dożywoitnego 11,500,000 franków, zapisaney pensyi 67 i procenta od rękomyi 8 millionów; cały więc budżet wynosi 730,712,750 franków. Ministerium Sprawiedliwości, którego budżet na rok 1819 ustanowiony był do

17,460,000 franków, żąda na rok 1820 18,054,000 franków więcej; Ministerjum spraw zewnętrznych 8,150,000 franków więcej jak r. z.; Ministerjum spraw wewnętrznych miasto dotychczasowey ilości 102,840,000 franków, żąda 104,340,000 franków a zatem powiększenia 1,500,000 franków. Budżet Ministerjum wojny wynosił w roku 1819 184,750,000 franków na rok 1820 żąda też tylko zmniejszenie o 2,900,000 franków. Zmniejszenie to wynosi właściwie 300,000 franków zaś 2,600,000 fran.; przechodzą do Ministerstwa skarbu, które wypłacone bydź powinny osobom jako pensyję, zostającym na połowie żołdu. Istniejąca jeszcze wypłata połowy żołdu, i czasowe zasiłki źródła wykazane są w tym budżecie do 12,136,000 franków, które w tym stosunku zmniejszone będą ile przyjętych będzie do służby czynney, zostających na połowie żołdu po zarodach. Ministerjum Marynarki budżet na rok 1819, wynosił 15 million. toż potrzeba na rok 1820 więcej 4,800,000. W Ministerjum skarbu rachnią oszczędzoną summę 7,196,750 fran. Ogółem budżet wydatków na rok 1820 wynosi więcej o 3,900,000 franków jak r. z. Minister objaśnia jakim sposobem ilość takowa może bydź dostarczoną z innych źródeł oszczędności, bez nałożenia nowych podatków i głosnie za żądaniem pomnożeniem budżetów dla innych Ministeryjów.

Uzbierawszy Bank w terazniejszym otwarczeniu handlowem kapitału 170 millionów franków, wolnego do rozżądzenia a nie wiele w tym czasie przynoszącego korzyści, zniżył prowizyę od Akcyi swoich na 6 procentu od każdéy w szczególności, iest to najmniejszy przywilejem dozwolony. Gdy akcyie rozdane początkowo po 1000 franków warte są teraz 1428, przeto owe 6 procenta mało co więcej przynoszą jak 4 podczas, kiedy na rzeczach Rządowych zyskiwać można 7.

Szwajcaryja.

Były Opat S. Gallenski, bawiaący od niejakiego czasu w klasztorze Mory podał na nowo o swoje roczną pensyję 6,000 ZR., którą ma wypłacać miał Rząd S. Gallenski stosownie do uchwały Kongressu Wiedenskiego. Zwrócono jednak jego uwagę w tem, iż jeżeli nie odwoła swojej protestacyi uczynioney przeciwko tej uchwałie, nie może bydź uważnionym żądania oney skutków. Opat odpowiedział na to, że i Papież protestował się

przeciwko wszystkiemu co tylko było przeciwnem prawem Dworu Rzymskiego, a przecież nikomu nieprzyszło na myśl zaprzeczać mu to, co ten akta Kongressu Wiedenskiego przeznaczyły.

Niemcy.

Słychać, że Doktor Sznoll był Sędzią kryminalny w Dyllemburgu, późniéy mianowany Profesor prawa w Uniwersytecie Dorpackim w Rosyji, w krótce po obięciu urzędowania swego uchyłony, podał do Związku Niemieckiego prośbę, żądając, aby przedmioty obwinienia jego dochodzone były przez komisysię centralną.

W Xięstwie Holsztyńskim wyszło prawo cenzuralne, w skutek którego wszystkie pisma drukowane podlegają cenz ze, wyjąwszy iedynie książki nieprzechodzące do arkuszy drukowych.

Prussy.

Pisma publiczne donoszą: że Doktor Sznell Dyrektor Gymnazium i Nauczyciel szkół elementarnych Sartoriusz uwięzieni zostali w Wetzlarze przez nadwornego Radcę wojennego Babę przybyłego z Arensberga do Wetzlaru a to w skutek zażętego rozkazu z Berlina, poczem opieczętowano i przeglądano ich papiery.

Rossyja.

Na wsparcie Kupców, których czynności handlowe w Odessie, jako w głównem miejscu handlu czarnego morza, przez niedostatek gotowizny bardzo ucierpiały, rozkazano od Rządu założyć tamże Kantor banku handlowego. Stan i Ustawy tego Kantoru już są zatwierdzone. Wojsko Rossyjskie składało się w roku 1819 z 189 pułków i 565 batalionów piechoty, a z 613,722 ludzi; z 563 szwadronów jazdy a z 118,141 ludzi; z 30 batalionów i 165 kompanii artyleryi, a 47,088 ludzi; z osobnych korpusów jazdy i piechoty mających 27,632 ludzi; z 210 pułków piechoty nieregularnego woyska a 105,534 ludzi; z 1055 szwadronów jazdy, i 77000 woyska na załogach miast będącego: razem 989,117 ludzi. — Gwardyja liczy pomilno załogi batalionowey 48,883 ludzi, a 28 batalionów i 61 szwadronów, dwie brygady artyleryi i prócz tego ieszcze z 2 zapasnych batalionów.